

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Ernest Belenguer i Cebrià

Ernest Belenguer i Cebrià és un dels historiadors moderns més prestigiosos de l'àmbit dels Països Catalans, amb una trajectòria universitària que l'ha portat a exercir el magisteri docent i la recerca al País Valencià, al Principat de Catalunya i a les Illes Balears. Nascut a València l'any 1946, es llicencià en filosofia i lletres a la Universitat de València el 1968 amb premi extraordinari de llicenciatura. Les seves primeres passes com a historiador foren dirigides per un dels deixebles més destacats de Jaume Vicens Vives, el doctor Joan Reglà i Campistol, que durant la dècada dels anys seixanta formà a la Universitat de València una autèntica escola d'historiadors ja especialitzats en història moderna.

Entre 1968 i 1972, Ernest Belenguer exercí com a professor de classes pràctiques i com a encarregat de curs a la Universitat de València, i, en aquesta darrera data, acompanyà el seu mestre, Joan Reglà, en el trasllat que féu de la seva càtedra a la Universitat Autònoma de Barcelona.

El juny del 1973, sota la direcció de Joan Reglà, Ernest Belenguer llegí la seva tesi doctoral a la Universitat de València, una tesi que, centrada en el període del regnat de Ferran el Catòlic, obtingué els màxims honors acadèmics i fou publicada tres anys més tard a Edicions 62 amb el títol *València en la crisi del segle XV*, llibre que el 1978 mereixé

el Premi Jaume I d'Investigació Històrica de l'Institut d'Estudis Catalans. Era un estudi que, basat en una recerca documental impressionant, donava una visió innovadora sobre l'obertura de València als temps de la modernitat, subratllant-hi que l'expansió valenciana del Quatre-cents va ser bastida amb uns pilars no sempre sòlids, ja que, en bona part, aquest creixement va ser sustentat pel que ara anomenaríem una bombolla financera, que acabaria esclatant a l'inici de la centúria següent i constituïria el context econòmic del moviment de les Germanies. L'interès i la vigència de les aportacions d'aquest estudi han fet que recentment (2012) la Universitat de València hagi traduït al castellà el text de 1976, el qual, convenientment actualitzat, s'ha publicat amb el títol *Fernando el Católico y la ciudad de Valencia*.

Després de la lectura de la seva tesi doctoral, Ernest Belenguer hagué de superar l'impacte que suposà la prematura mort de Joan Reglà el desembre de 1973. El substituï el tasques docents a la Universitat Autònoma de Barcelona, en la qual ja obtindria l'any 1978 una plaça de professor adjunt numerari. Dos anys més tard, Ernest Belenguer guanyà un concurs d'agregat per a una plaça a Palma de Mallorca i el 1981 esdevingué catedràtic de la llavors recentment creada Universitat de les Illes Balears, on va ocupar els càrrecs de director del Departament d'Història Moderna i Contemporània i vicerector d'Ordenació Acadèmica. L'octubre de l'any 1986 guanyà el concurs d'una càtedra d'Història Moderna a la Universitat de Barcelona, universitat a la qual encara pertany i on també ha exercit càrrecs de responsabilitat institucional, com el de director del Departament d'Història Moderna entre els anys 1990 i 1996.

Al llarg d'aquesta dilatada trajectòria universitària a València, el Principat i les Illes, el doctor Ernest Belenguer ha desenvolupat una ingent tasca docent i investigadora, de la qual volem destacar quatre aspectes:

1. La publicació de monografies científiques que s'han convertit en autèntiques obres de referència per a la historiografia dels Països Catalans, entre les quals (i només n'hem fet una selecció), a més de la citada *València en la crisi del segle XV* (1976), cal esmentar: *Jaume I a través de la història* (1984), amb reedició ampliada el 2010; *Ferran el Catòlic* (1999), amb traduccions al castellà i a l'italià; *Un reino escondido: Mallorca, de Carlos V a Felipe II* (2000); *El imperio de Carlos V. Las coronas y sus territorios* (2002); *Jaume I. El seu regnat* (2007), amb edició castellana del 2008; els dos volums de la *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)* (2012), o *El com i el perquè del Compromís de Casp (1412). Història i debat* (2012).

2. Una important producció científica també reflectida en la publicació d'articles en revistes especialitzades i d'impacte com ho són *Saitabi*, *Cuadernos de Historia del Instituto Jerónimo Zurita*, *Estudis. Revista d'Història Moderna de la Universitat de Valèn-*

cia, Hispania, Studia Historica, Manuscrits. Revista d'Història Moderna, Chronica Nova, Pedralbes, Afers. Fulls de Recerca i Pensament, Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, etc. Intensa activitat també reflectida en la participació i organització de diversos congressos i exposicions d'àmbit català, estatal i internacional. Una producció científica que, en el seu conjunt, ha estat reconeguda per cinc sexennis de recerca acreditats.

3. Altrament, cal destacar la seva tasca de coordinació i direcció d'obres col·lectives de gran abast que han renovellat la visió històrica dels Països Catalans en les darreres quatre dècades. Ernest Belenguier ha estat coordinador dels cinc volums de la *Història del País Valencià* (Edicions 62, 1989), director dels tres volums de la *Història de les Illes Balears* (Edicions 62, 2004), director de la *Història d'Andorra* (Edicions 62, 2005) i director dels dos volums de la *Història de la Corona d'Aragó* (Edicions 62, 2007). Són obres en què desenes d'investigadors dels Països Catalans han col·laborat per fer possible síntesis actualitzades i rigoroses de la història d'aquests àmbits. Una tasca de coordinació científica a la qual cal afegir la de ser el director durant més d'una dècada de la «Biblioteca d'Història dels Països Catalans» de l'editorial Curial, col·lecció en què es van publicar títols cabdals de la recerca històrica feta a casa nostra.

4. El darrer aspecte que volem destacar del doctor Ernest Belenguier és la seva capacitat formadora. Al llarg de la seva docència a la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de les Illes Balears i la Universitat de Barcelona, ha dirigit més de vint tesis doctorals i de llicenciatura, entre les quals hi ha les de diversos professors que actualment exerceixen el magisteri en aquestes universitats. És a dir, el professor Ernest Belenguier ha establert unes anelles de continuïtat entre el qui fou un dels més destacats deixebles de Jaume Vicens Vives, Joan Reglà, i les més joves generacions de la historiografia catalana.

Per acabar, no voldria que aquesta sintètica presentació dels mèrits del doctor Ernest Belenguier es cloqués sense esmentar que, entre els molts seminaris i conferències impartits per ell, trobem la lliçó inaugural de la Secció Històrico-Arqueològica de l'octubre de l'any 1979, la qual, amb el títol «Catalunya en l'edat moderna: de la recuperació al creixement», fou pronunciada en una sessió presidida pel doctor Ramon Aramon i Serra, llavors secretari general de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Antoni Simon i Tarrés en el Ple del dia 20 de gener de 2014